

ACC. N:R. M. 8648: 1-9.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: Aug. Holmberg

Härad: Bräkene

Adress: Svängsta

Socken: Åsare

Berättat av: Meddelarens minnen

Uppteckningsår: 1942

Född år i

Ämne: Tysige Bonnadam.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

LLP. 44

Skriv endast på denna sida!

"Tosige Bonnawän" M. 8648 J. i.

Vi har i Bleking haft tre warje år återkommande större folkfester. Dessa wro: Tosige Bonnawän.

Jacobi marknad i Lyckeby och Trøjemåla söndag
Den sista war väl förlagd till Allmunsryd i Småland
Men det samlades folk från Vesta o mellersta Bleking
nästan lika mycket som till Lyckeby och Ronneby

Wär talar vi blott om: Tosige Bonnawän i Ronneby!

Vi kallade den ordagrant: "Tosige Bonnawän".

Denwas folkfest inträffade en söndag. War således ej knuten till någon viss datum, utan förflyttade sig år från år, eftersom dagarna flyttas sig Den brukade firas 1ste eller 2^{dra} söndagen i Juli månad.

Den firas ännu men är nu bara en tradition En song efterklang av gamla tidens "Bonnawän". Restriktionerna som gör det svårare att få spritvaror är väl förnämsta orsaken till att icke så många befängna tokerier nu förekommer som förr. Då kunde den

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
sid 1
—

M. 8648: 2.

Tosize Bonnaron fullt göra skäl för namnet. Sjelo har jag aldrig bevistat dew. Jag har visst någon gång förr tillkännagivet att jag varken dansat, spelat kort och varit om ej absolutist så åtminstone försigtig ifråga om starkvaror. Mina intressen låg åt annat håll än till rena galenskapen. Men jag hörde så mycket berättas om Tosize Bonnaron att jag fullkomligt har rest på hur det tillgick under densamma.

Under 1880 och 90 talet hade Bonnaron sin bästa glansperiod. Å Bl: konstbaser ställdes extralig till resandes förfogande och från alla bondgårdar där det fanns ungdom kom skjutisar i mängd till Ronnby. Cyklisten o gämnar som sökte sig dit var: En skara som ingen räknat kunde. Att det bland en sådan mängd folk, det till påverkan av spriten, skulle uppstå intermission av alla slag, säger sig sjelo. Stundom kunde det bli orsak till obehagliga tragedier. Salunda skulle bonden Håkan Eskilsson

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 2.

M. 8648:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 3

med hustrun och tre nio vuxna flickor fara ut från hemmet i Fungöala (Ararums s.u.) Deltärdagen gick bra men på hemvägen körde Håkan i fylkan o villan överända i vägröcken vid Östra Håka (Hellerud s.u) och skadde sig så att han var ett halvår sjuksjuk.

Det var icke bara ungdomar, utan lika mycket äldre personer som kom in till Ronneby Torige Bannstam Och att det då blev både tal och "aftal" om gifternal eller åtminstone utgifter festill. Stådsel av drängar o pigor. Hästköp, Husköp. Andra affärer m. mera hörde till programmet. Kori sagt: Allt mellan himmel o jord dyftades fram och en var så uppsluppen och glad som möjligt "En riktig folkfest"! Huruvida dom i Ronneby hade någon särskild stadsdag känner jag ej till.

I början på 1890 talet hade till en Torig bannstam, två av Gjutare Sandbergs söner i Florensbygd, samt en av gjuteriarbetarna rest bort till Ronneby och var

M. 8648: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 4

festat om av glatta livet. Under dagen hade arbetaren vid något tillfälle kommit i slang med en vacker smuntern och trevlig kvinnsperson, som han hela dagen gjorde sin uppvaktning. Bjöd den på karameller, Ronneby pepparkakor Lemonad m. mera. Och då han dagen efter hemma i gjuteriet sköt över sin upförsvorade flamma såve den ene av Sandbergs söner: Manne. "Ja how var båd granne och smuntern det vore synd säga annat. Men då var skada att how inte hade sina fyra ungar med sig. Ar how gifti då frågare gjutarn. Ja! vissi fan är how gifti, sa Manne. Kors! varför sa ni inte då. gemmalve gjutarn. Näa sa Manne jag tyckte då va synd att stora nöjet för dig. Du tycktes trivas bra.

Gjutarn sa upp sin plats i förtroden o reste till Amerika. Om han råbte ut för lika finurliga kvinns vår känner jag ej. Hvad sällskapet i Ronneby bekräftar är how vänd sitt eget kapitel.

Titte-Lissas historia.

M. 8648:5.

7. Mörkamåla av Nyckhults s.m. föddes 1868 en flicka som kom att låta rätt mycket tala om sig. I denna händelse före och vid föreln kunde nästan låta förmoda att den nykomne orlörmedborgaren skulle bli ett stån vassare än mängden i öfrigt.

Hennes Mor, Schwänmas Titte var bondlös i en av Mörkamåla gårdar. Var som folket mest kanske något mer än vändigt typen i slutet. Gick hemma och skötte gårdens sysslor som gammal god sed var. En höst klagade hon över att hon fått något besvärligt i magen. Som vethär ej upphörde tog sig Modren till Titte en dag före jul då byskomakare Herström i Härnas var över i gården på sin vanliga ärgång för att sy och ras skodon.

(Herström var en ärevördig man. Mycket anlitas till att hålla tal både då någon skulle koras till gravor. Och likaså att hålla brölloptal för nygiftra.) Som sagt. Honom frågade Modren, om han rasom gammal förständig man, kunde

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 5

M. 8648:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 6.

förstå sig på vad det var som "markerade" hennes råka
Herrström tittade på Kitta en gång och förstod genast
orsaken. Men som han ej ville förarga modern och dess-
utom med rätta tyckte att hon som själv fått flera
barn borde förstått detta själv undvek att vara. Modern
envisades och bad H. känna på magen på råkan, i det
han tillade: "Då känns som där vore en stor svartpära"
H. som var en sjuiver trots sitt allvarsamma ljune
lätades undersöka "råkan" (utanpå blåsarna förstas)
och sa: Ja! jag har sett flera som haft samma sjukdom
men då det kommer till våren med milda vintrar och
höven börjar slå ut så blir hon nog bra jag vet intet
exempel på att någon dött därav. Då va bra då, sa
modern och så blev det lugn för tillfället.

Från på våren en dag jämnade sig Kitta värre! Annu
var det inte modernt att skicka efter läkare för varje
gång man skulle yrsa. isten barnmorskan var i stället

M. 8648:7.

den: "som skulle allting bestyrä". Kyrkhuts barnomordet
eftersäntes och how var genast på det klara med: Var skona
klände. Bad därför modren leta rätt på "lite smättyg"
att ora på det liv som komna skulle! Nu som först
förstod. Modren hur det var fatt, sprang ut i köket efter
en vedknippel och kom in med denna i handen, farvig
att ge Ritte en regal bastonet vilket ock avstyckes
av barnomordet. Förlovsningen gick över förväntan
bra, och det barn som föddes fick i dopet lite krefter
namnet Bissa. Och härmed är första akten i Ritte
Bissas levnadsoga berättad.

En större kontrast än mellan Ritte o Bissa kan
man knappast tänka sig. Ritte var en vardagstyp, oå
deremot Bissa blev en bländande skönhet och både be-
gåvad med en ståtlig kropp och ett sprudlande glädligt
sinne som aldrig tappade concepterna hurdana
omständigheterna än föll sig. Farvig till flit som

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 7

M. 8648:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 8

den vänta äventyrska utan att varken förr eller senare
låta det gå för långt så att ingen kunde säga om henne
att hon varken hoppade över skaklarna eller sängstammen.
Förvånansvärt nog valde hon bland alla sina kavallerier
en fullständig nolla till make, som väl knappt nog
rygde till att vara bände på deras gärd men ej mera.
Men överallt där det var nöje var bissa med och som
till hög ålder behöll sitt vackra utseende och sin över
höran sprudlande livlighet vann hon överallt beundran.
Händelsen med gjutaren var bara ett av de tyotals även-
tyr hon ställde till. Doch "aldrig" sådana att det blev
osämja inom äktenskapet nästan. Hon var visserligen
en äventyrska. Men av det roliga och oförargliga
slaget. Jag lärde känna henne först på äldre dommen
men skälmen hade ännu i ögonvran och munläpp
var lika smukt som i ungdomen. Hon levde åtminstone
1940. Kanske lever hon ännu.

M. 8648:9.

Nu har jag kommit långt bort från Torije Bonnevad
De så kallade Brunnbalarna voro för herrskapen
och honorationer och besöktes ej av allmoget Fåröres då
någon landth till Ronneby, var det för att festa på
gästis och ej för att bevista boken Landtallmogen var
medveten om att: "Det passar icke för sparven att
vara med i Tranedansen"!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 9